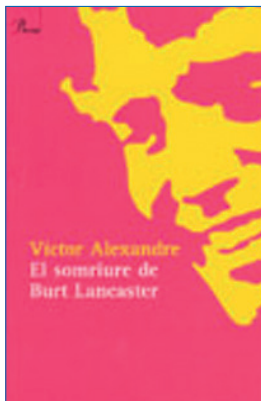

El somriure de Burt Lancaster

Víctor Alexandre,
El somriure de Burt Lancaster,
Edicions Proa;
Barcelona 2005.

El periodista i escriptor Víctor Alexandre és conegut sobretot per la seva faceta d'assagista políticament incorrecte i reivindicador de la identitat del nostre país i dels nostres drets lingüístics, amb un nombre considerable de llibres publicats sobre la qüestió (entre els quals destaquen *Jo no sóc espanyol* o *Senyor President*). Amb *El somriure de Burt Lancaster* ens dona a conèixer la seva faceta de narrador, de creador d'històries i de personatges quotidians moguts per emocions humanes que no controlen, condicionats per un entorn i unes situacions de vegades trasbalsadores i angoixants, atrapats per la incertesa i el caprici de l'atzar. L'estil d'escriptura didàctic, amè i directe que caracteritza Alexandre en l'assaig es manté en aquests relats, plens de dinamisme, amb un gran domini del llenguatge i un ús àgil, intel·ligent i sovintejat del diàleg. Tot plegat, amanit amb una fina ironia i dosis mesurades d'humor negre.

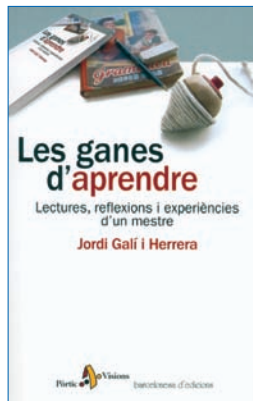
L'ampli bagatge cultural i la mundologia de l'autor es reflecteixen en cadascuna de les narracions, on abunden també les referències ci-

nematogràfiques, sobretot del cinema negre més clàssic. El seu vessant nacionalista apareix en diversos relats, com «Un món globalitzat», una amarga metàfora futurista de la relació actual d'Espanya i Catalunya, on descriu una Europa que castiga per llei tot allò que suposi un fet diferencial; o «La clau de volta», on tracta el tema de la identitat. Alexandre, a més, des del seu desacomplexament crea personatges que exporten la seva catalanitat arreu del món de la manera més natural, com el protagonista de «Una visita amb gust de trufa», relat suggerent que, d'altra banda, pren com a referència una antiga història del novel·lista anglès W. Somerset Maugham (que es va inspirar, per la seva banda, en un conte popular àrab). El compromís social d'Alexandre apareix en «El somriure de l'atzar», on tracta sobre l'ètica del periodisme, i en «Metro al Clot», sobre la lluita per la vida de la nova immigració, a part que diversos relats destillen la seva aposta sincera i gens afectada pels drets de la dona i per la igualtat.

El somriure de Burt Lancaster és un recull de contes rodons, àgils, ben escrits i molt ben travats, que enganxen i sorprenen el lector. Amb aquestes deu narracions, Víctor Alexandre ens sedueix amb el pervers encant de la quotidianitat quan esdevé inquietant, com un malson fet realitat. ◆

ANNA PORQUET I BOTEY

Les ganades d'aprendre

Jordi Galí i Herrera,
Les ganades d'aprendre. Lectures, reflexions i experiències d'un mestre,
Ed. Pòrtic,
Barcelona 2005.

Aquest és un llibre que, com el pròleg, vol agrair la feina i l'esforç de tants milers de mestres anònims que pretenen educar els seus alumnes i donar-los les habilitats bàsiques per a entrar en la societat adulta.

El llibre es divideix en dues parts. La primera és una mena d'antologia comentada de textos d'autors cèlebres que exposen quins records tenen de l'escola. Aquests autors són: Gilbert K. Chesterton, Rudyard Kipling, Mark Twain, Raymond Aron, Emmanuel Le Roy Ladurie, Claudi Ametlla, Alexandre Galí, Francesc Candel, Giovanni Guareschi i Marcel Pagnol. Sovint hi trobem plantejats problemes que encara avui són objecte de debat, com la poca valoració dels estudis humanístics i la manca de mitjans de l'escola pública.

Aquesta primera part es clou amb un capítol en què Jordi Galí explica els seus records de l'escola. Encara que sovint aquests records són massa farcits de noms de professors (sobretot per als lectors que no hem tingut el goig de conèixer-los), hi podem trobar afirmacions cabdals sobre el paper que hauria de tenir l'escola a casa nostra. Així, Jordi Galí, molt encertadament, s'adona que la «manca d'institucions en què es puguin formar les nostres elits és una de les manifestacions més patents

de les nostres mancances cívi-ques». Com podem aspirar a tenir un Estat propi si no tenim una escola ni una universitat de prestigi on puguin formar-se les persones que l'haurien de dirigir? També és remarcable la definició de la tasca del professor: «El professor no és en principi l'amic de l'alumne ni el seu confident ni el seu tutor. És un adult a qui la societat ha encomanat o ha permès una feina: transmetre uns coneixements i procurar que els alumnes adoptin les actituds i adquireixin les aptituds necessàries per tal que aquests coneixements siguin correctament assimilats.»

La segona part és un manifest sobre l'ensenyament, en què s'exposen, sense cap mena de subterfugi, els elements crucials que cal tenir en compte per a assolir un ensenyament públic de qualitat. Assaborim-ne un petit tast.

L'autor afirma que l'ensenyament és prioritàriament una necessitat social i no un dret individual. I la prioritat absoluta de l'ensenyament rau en el fet que és un mitjà d'assegurar la continuïtat de la nostra societat en allò que té de bo, i de millorar-la en allò que té de no tan bo. A més, tota l'etapa de l'ensenyament és una superposició de processos de la naturalesa més diversa, de tal manera que és totalment impossible una planificació que vulgui anar més enllà d'unes línies generals.

L'autor també remarca que el principal problema per a prestigi i potenciar l'ensenyament, i sobretot la formació professional, és de diners. I, entre moltes altres qüestions, també es planteja si l'educació és un dret o un deure; com han de ser els estudis necessaris per a la carrera docent; com han de ser els equips directius dels centres docents; com han d'estar distribuïdes les vacances... Us en recomanem la lectura, sobretot d'aquesta darrera part, tant als docents (segur que en algun aspecte us ajudarà en la vostra feina) com als no docents. De ben segur que la lectura d'aquest llibre contribuirà a prestigiar l'ensenyament i els docents del nostre país. ◆

DAVID CASELLAS I GISPERT